

Demeter József – Molnár Mária

Kézikönyv
a Technika – Ének-zene – Rajz
1. évfolyamhoz

AK
APÁCZAI KIADÓ
Celldömölk

AP-012132
ISBN 978-963-328-042-3

© Demeter József, Molnár Mária, 2011
1. kiadás, 2011

A kiadó a kiadói jogot fenntartja.
A kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül sem a teljes mű,
sem annak része semmiféle formában nem sokszorosítható.

Kiadja az APÁCZAI KIADÓ Kft.
9500 Celldömölk, Széchenyi utca 18.
Telefon: 95/525-000, fax: 95/525-014
E-mail: apaczaikiado@apaczai.hu
Internet: www.apaczai.hu
Felelős kiadó: Esztergályos Jenő ügyvezető igazgató

Nyomdai előkészítés
Do-Int Stúdió, Dóra György

Terjedelem: 5,15 A/5 ív

Tartalom

Bevezetés	4
Pedagógiai nézetek	4
A tankönyv felépítése	5
Fejlesztéssel kapcsolatos javaslatok	6
Gondolatok, jó tanácsok	9
Módszertani segédlet	10
Visszatekintés az óvodára	10
Aki iskolába jár	12
Lakóhelyem	13
Közlekedés	14
Őszi gyümölcsök	15
Őszi zöldségek	16
Erdő, mező	17
Az őszi időjárás	18
Napszakok	19
Október 23.	20
Segíts a madarakon!	20
A téli időjárás	21
Mikulás	21
Testünk részei	22
Látom	23
Hallom	25
Tapintom	26
Egészségesen	26
Az én családom	27
Az én otthonom	27
Foglalkozások	28
Farsang	28
Házi kedvencek	28
A tavaszi időjárás	29
A levegő	30
A víz	30
Vadon élő állatok	31
Március 15.	32
Anyák napja	32
Tanmenetjavaslat	33

Bevezetés

Pedagógiai nézetek

A XXI. század élénk életvitele, a napról napra alakuló társadalmi élethelyzetek és kihívások megkövetelik egyrészt az egyén hatékonyságát, gyorsaságát és rugalmasságát, másrészt a tág, sokoldalú és komplex ismereteket. Ennek kialakítását, illetve fejlesztését célozza meg a 2007-ben felülvizsgált NAT is – előtérbe helyezve a kompetenciák fejlesztését a lexikális ismeretek bővítésének kizárólagosságával szemben.

A kompetenciafejlesztés többtényezős folyamat; dióhéjban összefoglalva azt mondhatjuk, hogy a készségek, ismeretek kialakítását, fejlesztését foglalja magába és mindezt úgy, hogy egyik a másikat implikálja, egymás létét kölcsönösen feltételezik. E folyamat megvalósítása nehézségekbe ütközik, amennyiben csakis jól körülhatárolt tantárgyi ismeretek tanításával próbálkozunk. Abban az esetben válik hatékonyá és eredményessé a kompetenciafejlesztés folyamata, ha a hagyományos tantárgyi területek között megszületik az átjárás, és megtörténik a különböző (gyakorlati és lexikális) ismeretek összekapcsolódása, valamint szélesebb, sokrétű alkalmazása.

Fontos, hogy a mindenkori tananyagtartalom úgy struktúrájában, mint elrendezésében igazodjon a valósághoz, a minket körülvevő világ egységéhez, történéseihez, folyamataihoz. A gyerek akkor fogja igazából megérteni és egységében látni azokat, ha mi magunk egységében tárjuk fel előtte a világot, és nem külön-külön, egymástól elválasztva az egyes folyamatokat. Ez a szemlélet pedig azt feltételezi, hogy a napjainkat jellemző merev diszciplináris rendezőelvet fölváltsa a tantárgyi integráció.

Jelen tankönyv a tantárgyi integráció elvárásaihoz és jellemzőihez igazodva született; kézikönyve pedig módszertani háttéranyag, amely igyekszik szakmai segítséget nyújtani e komplex folyamat megvalósításához. Ahogy a mozaikszavas cím (T-É-R) is sugallja, három tantárgy tananyagtartalma fonódik egymásba: a technika-életvitel, ének-zene és rajz tevékenységek, feladatok integrálódnak. A taneszköz tartalmának szervezőelve a különböző alapkészségek és -képeségek fejlesztése a korosztályi sajátosságoknak és érdeklődési témáknak megfelelően. A tankönyv az *Apáczai Kiadó Bázisiskoláinak Kerettanterve az általános iskolák 1–8. évfolyamai számára* (továbbiakban: Apáczai kerettanterv) című kerettantervre épül, és a természetismeret tantárgyi programhoz igazodik témaköreiben, témáiban.

A tantárgyi integrációval számos szakirodalom foglalkozik. Íme néhány, könnyen elérhető internetes publikáció:

<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=testveri-Nahalka-jo>

<http://www.oki.hu/printerFriendly.php?tipus=cikk&kod=Hidak-Tantargykozi>

http://www.oki.hu/printerFriendly.php?tipus=cikk&kod=uj_vizsga_uj_tudas-4vita-kerber

A tankönyv felépítése

A pedagógiai bevezető is sugallja, hogy a tankönyv vezérelve a tantárgyi integráció megvalósítása. A három tantárgy feladatai, tevékenységei mellett folyamatosan jelen van a dráma (drámajáték) is mint az integráció módszertani kultúrájának nélkülözhetetlen eleme.

A tankönyv tartalmi felépítésében is igazodik az Apáczai kerettanterv környezetismeret tantárgyi programjához. Témakörei, témái a mindennapok gyakorlatát, eseményeit és történéseit évszakok szerinti szervezésben ismertetik:

<p>I. Ismerkedés az iskolával
Visszatekintés az óvodára
Aki iskolába jár</p>	<p>Hallom
Tapintom
Egészségesen</p>
<p>II. Környezetem
Lakóhelyem
Közlekedés</p>	<p>VIII. A család
Az én családom
Az én otthonom
Foglalkozások</p>
<p>III. Ősz
Őszi gyümölcsök
Őszi zöldségek
Erdő, mező (termései)
Az őszi időjárás
Napszakok</p>	<p>IX. Tél vége
Farsang</p>
<p>IV. Őszi ünnep
Október 23.</p>	<p>X. Háziállatok
Házi kedvencek</p>
<p>V. Tél
Segíts a madarakon!
A téli időjárás</p>	<p>XI. Tavasz
A tavaszi időjárás
A levegő
A víz
Vadon élő állatok
Növények</p>
<p>VI. Téli ünnepek
Mikulás
Karácsony</p>	<p>XII. Tavaszi ünnepek
Március 15.
Húsvét
Anyák napja</p>
<p>VII. Szervezetünk
Testünk részei
Látom</p>	<p>XIII. Nyár
A nyári időjárás</p>

A különböző feladatok, gyakorlatok és tevékenységek – tantárgytól függetlenül –váltják egymást folyamatosan. A tantárgyi határvonal eltűnik, ami abból is adódik, hogy a tananyagtartalmat nem tantárgyi jellemzőknek megfelelő blokkokba szerveztük. Kiemelt cél a készségek és képességek fejlesztése.

Függetlenül attól, hogy készségtárgyakat integráló tankönyvről van szó, több olyan feladat és gyakorlat is található, amelynek megoldását a tankönyvben kell elvégezni. Ez elsősorban abból adódik, hogy a tankönyv tartalma nem lecsupaszított készségtárgyi tevékenységek utasításairól szól, hanem a kompetenciafejlesztés igényeihez igazodva különböző érzékszerveket mozgósító, gondolkodási műveleteket igénylő és nem utolsó sorban a társas érintkezés formáinak gyakorlására irányuló feladatokat, gyakorlatokat tartalmaz. Evvel magyarázható, hogy a matematikai műveletektől kezdve a szövegértés-szövegalkotáson át a szociális normák megismeréséig és gyakorlásáig mindenféle feladattípussal találkozhatunk.

A tananyagtartalom témakörökre és azon belül témákra oszlik. A témák feldolgozása során rendszeresen előfordulnak mesék, versek, mondókák, illetve találós kérdések. (A találós kérdések megfejtését egy-egy hívókép vagy illusztráció segíti.) Az egyes témák végét, lezárását minden alkalommal egy-egy kifestendő figura, ábra vagy sorminta jelzi. Ez is egyfajta ritmikusságot, rendet sugall. A témákhoz kapcsolódó segédeszközök a tankönyv végén találhatóak.

Fejlesztéssel kapcsolatos javaslatok

Az úgynevezett készségtárgyaknak a célja első osztályban elsősorban nem a művészeti nevelés, hanem azoknak az alapképességeknek a fejlesztése, amelyeknek megléte szükséges a sikeres tanuláshoz. Az életvitel-technika, ének és rajz együttes tanítása a komplex készségfejlesztés kimeríthetetlen lehetőségeivel szolgál. A tanuláshoz szükséges alapképességek a játék, az éneklés, a mozgás során alapozódnak meg és rendeződnek úgy, hogy a gyermek képessé válik az ismeretszerzés technikáinak elsajátítására, az írásra, olvasásra, számolásra. A tankönyvben található feladatok ennek a szempontnak a szem előtt tartásával készültek el.

A kezdeti óvoda-iskola átmenetet segítő időszakban a tanító elsődleges feladata a gyermekek megismerése, a speciális fejlesztést igénylő gyerek felismerése és a megfelelő segítség megtalálása. Ahogy a képességek is kitűnően alapozhatók meg, úgy az egyéni eltérések, elmaradások is jól megfigyelhetők a tantárgyi sajátosságokból adódóan. A célzottan problémás területekre irányított pedagógusi figyelem megkönnyítheti a tanulási zavar gyanújának felismerését.

Ehhez szeretnénk segítséget nyújtani a következő táblázattal, ahol a TÉR-ben szereplő különböző tevékenységekhez megtalálhatóak azok a szempontok, amelyek alapján a tanító célirányosan megfigyelheti a tanulók képességeit, és elmaradás gyanúja esetén vizsgálatokat végezhet vagy kérhet.

A táblázatban szereplő gyanújelek nem diagnosztikus értékűek, de halmozott előfordulásuk esetén gyanakodni lehet részképesség problémára vagy egyéb megzavart funkcióra. Például önmagában a rossz ritmusérzék nem jelent részképesség zavart, de több tünettől együtt a diszlexia egyik vezető jelzője lehet. Kapcsolódó irodalom:

www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=1998-12-1k-Gyarmathy-Tanulasi

Megfigyelendő terület	Tevékenység	Tanulási zavarra utalhat, ha a gyerek...	A megfigyelést segítő feladattípus és a TÉR-beli példája
Ritmusérzék, muzikalitás	Ritmizálás, ritmusvisszhang, éneklés	Nem tudja az egyszerűbb ritmusképletet sem visszaadni, egyszerűbb dalt nehezen sajátít el. A vizuális ritmust nehezen követi.	<p>Énekes feladatok I. témakör – Visszatekintés az óvodára <i>Melyik volt a kedvenc énekes játékod?</i></p> <p>Szavak ritmizálása I. témakör – Visszatekintés az óvodára <i>Tapsold el a keresztnevedet!</i></p> <p>Ritmusvisszhang</p>

Megfigyelendő terület	Tevékenység	Tanulási zavarra utalhat, ha a gyerek...	A megfigyelést segítő feladattípus és a TÉR-beli példája
Testséma, térorientáció	Mozgásos feladatok, térben	Térben rosszul tájékozódik, utasításokat (alatt, fölött, előtt, jobb-bal) nehezen követ. Bizonytalan testséma esetén a gyerek nem tud eligazodni a saját testén; pl.: nem tudja keresztbe tenni a lábát, cicahátat formálni, kézfejét furcsán tartja, stb.	<p>Körjátékok I. témakör – Aki iskolába jár <i>Aki nem lép egyszerre...</i></p> <p>Utasításos játékok, mozgásos feladatok I. témakör – Visszatekintés az óvodára <i>Válassz egy óvodai tárgyat! Pördülj, ha meghallod a történet során!</i></p>
	Labirintus feladat, összekötős feladatok, színes rúd kirakása síkban	Ez a probléma megmutatkozhat síkban is: nem balról jobbra halad a feladatok megoldásakor, nem tudja a sorokat tartani, irányokat nem tudja érzékelni.	<p>Labirintus feladat I. témakör – Aki iskolába jár <i>Kísérd el a bácsit az iskolába!</i></p> <p>Sorminta II. témakör – Környezetem <i>Folytasd a levélritmust!</i></p>
Dominancia, kezesség	Eszközhazsnálatot igénylő feladatok	<p>Rajzolás közben hol az egyik, hol a másik kezét használja. (Lehet kétkézesség is!) Spontán más kézzel nyúl a tárgyakért, mint rajzol. Másik oldali lábbal rúg, mint amelyik kezét használja.</p> <p>Szabad rajzolás közben másik kezét használja, mint spontán cselekvéseknél.</p> <p>Kevert (ellentétes oldali kéz-láb, szem-fül) dominancia megfigyelésére ajánlott feladatok:</p> <p><i>Távcső játék</i> – Nézzen bele egy csőbe, mintha egy távcső lenne, domináns szeméhez emeli, és domináns kézzel nyúl érte.</p> <p><i>Telefonálás</i> – Domináns kézzel nyúl a telefonért, és domináns füléhez emeli.</p>	<p>Minden tevékenység közben megfigyelhető, amelyben többféle eszközhazsnálat történik (ceruza és másik eszköz is).</p> <p>II. témakör – Lakóhelyem <i>Állítsátok össze a saját falutokat!</i></p>
Szem-kéz koordináció	Rajzolás, labirintus feladatok, összekötős feladatok, célba dobás	Labirintus feladatoknál, összekötésnél nem tudja követni a vonalat, elvételi a célt.	<p>Labirintus feladatok III. témakör – Erdő, mező <i>Kísérd el a mókust a mogyoróhoz!</i></p> <p>Összekötős feladat II. témakör – Közlekedés <i>Kinek szól a jelzés? Kösd össze!</i></p>

Megfigyelendő terület	Tevékenység	Tanulási zavarra utalhat, ha a gyerek...	A megfigyelést segítő feladattípus és a TÉR-beli példája
Vizuális észlelés	Megfigyelésen, összehasonlításon alapuló feladatok	Nehezen ismeri fel az azonos formákat, a képek közötti apró részletek különbözőségét, háttérből nem válik el számára az egyszerűbb elrejtett alakzat.	Összehasonlítás I. témakör – Ismerkedés az iskolával <i>Mi változott meg az iskola udvarán?</i> Képkiegészítés I. témakör – Ismerkedés az iskolával <i>Egészsítsd ki az iskola rajzát!</i> „Mi bújt el?”-szerű feladatok II. témakör – Közlekedés <i>Milyen járműveket fedezel fel a rajzon?</i>
Nagymozgás	Mozgásos feladatok, körjátékok	Rendezetlen, bizonytalan mozgás. A gyermek nem tudja követni a mozgásokra vonatkozó utasításokat még akkor sem, ha bemutatják neki.	Mozgásos feladatok II. témakör – Közlekedés <i>Sári néni utazik</i>
Finommozgások	Rajzolás, gyurmázás, festés, tépés, ollóhasználat	Görcsös, rossz ceruzafogás, rendezetlen piszkos, a korától elmaradó rajzkép, nehezen tartja a kontúr határait, eszközhasználata nehézkes, „nem szereti”.	Színezők, rajzolás II. témakör – Lakóhelyem <i>Rajzold meg a házat, amiben laksz!</i> <i>Színezd ki!</i>
Egyensúlyérzék	Mozgás	Gyenge egyensúlyozó képesség – nem tud füllábon, lábujjhegyen állni.	Mozgásos játékok III. témakör – Erdő, mező <i>Játsszatok gesztenyegurító versenyt!</i>
Artikulációs problémák	Beszéd, beszélgetés, mondókák közben	Beszédhang megkülönböztetési problémák, sorberendezési problémák (cipő-pőci) jelentkeznek.	Beszélgetés I. témakör – Visszatekintés az óvodára <i>Mesélj az óvodáról!</i> Mondókák I. témakör – Visszatekintés az óvodára <i>Mondogasd a mondókát, és közben gyúrogasd a gyurmát!</i>
Vizuális figyelem, észlelés	Minden vizuális tevékenység közben	Nehezen másol át formákat, állapít meg részletbeli különbségeket, épít azonosat rudakból.	Különbségek keresése II. témakör – Lakóhelyem <i>Figyeld meg az épületeket! Miben különböznek a képek?</i>
Auditív figyelem, észlelés	Minden hallásfigyelmet igénylő feladat közben	Nehezen ismételi meg rövidebb mondatokat, hosszabb szavakat, ismer fel zajokat.	Zajmegfigyelés II. témakör – Közlekedés <i>Milyen jármű hangját hallod?</i>

Gondolatok, jó tanácsok

Amennyiben az egyes feladatoknál nincs meghatározva, hogy a gyerekek milyen rajzeszközöket, valamint anyagokat használjanak, hagyjuk őket szabadon választani. Eközben figyeljük meg, hogy a munka során az egyes gyerekek mely eszközöket, anyagokat részesítik előnybe. Ez elsősorban év elején, az ismerkedés fázisában nagyon sok hasznos információt árul el számunkra. Természetesen a tantói megfigyelés nem merülhet ki az év eleji megfigyelésekben, hiszen annak végig kell kísérnie a tanévet. Érdekes tanulónként feljegyzéseket írni; így nyomon tudjuk követni, hogy a gyerek kézimozgásai milyen ütemben erősödnek, vagy mennyire tud megbízhatóan bánni az egyes eszközökkel, mint például az ecset, olló stb. Számos olyan információ birtokába kerülhetünk, amelyek magyarázatot adhatnak akár az olvasás-írás vagy számolás nehézségeire.

Helyezzünk nagy hangsúlyt az előkészítő időszakra! Ne idegenkedjünk attól, hogy hetekig nem a konkrét ismeretanyaggal foglalkozunk. Ebben az időszakban olyan készségfejlesztést végezhetünk, amely nélkülözhetetlen a továbbiakban a tanulás folyamatában. Ebben az időszakban a gyerekek különböző munkaformával és módszerrel ismerkedhetnek meg.

Szenteljünk kiemelt figyelmet a kézimozgások erősítésére, a testséma tudatosítására. Ehhez nagyban hozzájárul a folyamatos gyurmázás. Ne sajnáljuk erre az időt! A kézimozgások erősödésével egyre magabiztosabb lesz a különböző eszközök használata, és egyre kevésbé lesz görcsös az írás.

Javallott a rendszeres kiállítás-szervezés az elkészült tanulói munkákból. Evvel is fejlesztjük elsősorban megfigyelő képességüket, valamint ízlésvilágukat. Ösztönözzük a gyerekeket arra, hogy alkossanak véleményt a kiállított alkotásokról. Figyeljünk arra, hogy minden esetben a pozitív oldalról közelítsék meg egymás munkáit. Érdekes eleinte az *Azért tetszik, mert...* mondatkezdéssel indítani a véleményalkotást.

Módszertani segédlet

Visszatekintés az óvodára

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Tapsold el a keresztnévedet!

Körben állva sorban mindenki tapsolja el a becenevét, ahogyan szeretné, ha szólítanák. A többiek tapsolják utána. Természetesen itt a tanító is eltapsolja azt a nevet, ahogyan ő kéri, hogy szólítsák a gyerekek. Lehet ő az első.

Ha lehetőségünk van rá, adjunk a bemutatkozó kezébe dobót, melyet az körbead, és azon dobolja a ritmust. Néhány tanulóval elisméltethetjük a mellette lévők nevét.

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

A gyengébb ritmusérzékkel rendelkező gyerekeket a ritmusgyakorlatok során azzal is tudjuk segíteni, ha a ritmust a kezükön is elkopogjuk, vagy ha a hátukon teljes tenyerünkkel érzéltetjük a ritmust.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Melyik volt a kedvenc énekes játékod?

Kiszámolóval számoljunk ki néhány gyereket, és az általuk kedvencnek ítélt játékokat játszuk el. Játék közben megfigyeljük, hogy milyen a mozgásuk, mennyire énekelnek bátran, milyen a tempótartásuk, stb. Ne felejtsük el, hogy amennyiben különböző óvodából jöttek, más és más szintű lehet a zenei előképzésük.

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

A kiszámolók során jól megfigyelhető a gyerekek ritmusérzéke, és sok esetben a szótaghatárok érzékelése is.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Mivel dolgoztál az óvodában?

A feladat segítséget nyújt ahhoz, hogy megbizonyosodjunk arról, hogy melyik gyerek milyen eszközt, anyagot ismer, illetve melyikkel dolgozott eddig az óvodai évek során. Hívjuk fel a gyerekek figyelmét arra, hogy a képsorok nem tartalmazzák az összes eszközt és anyagot. A feladat képsoraiban meg nem jelenő, de ismert eszközöket, anyagokat szóban sorolják fel a gyerekek.

Feladat megnevezése:

A mondóka szövege:

Gyúrogasd a gyurmát a mondókára!

Egy utcába” volt egy bolt,

Abba’ mindenféle volt,

Toll, tinta, papiros.

Neked milyen színű most?

Mondogatásra ajánlott versike:

Gyerekek, gyerekek,

Szeretik a peracet,

Sósat, sósat,

Jó ropogósat.

Aki vesz, annak lesz,

Aki nem vesz, éhes lesz.

Módszertani ajánlás:

Mielőtt a gyurmát használni kezdjük, fel kell melegítenünk, puhítanunk a kezünkkel, mint anya, ha tésztát, ha süteményt süt. Kérdezzük meg a gyerekeket, tanultak-e az óvodában gyúrogató versikét, akkor azt is mondassuk el velük, és tanítsuk meg ezt is. Ritmizálva mondogassuk.

Mielőtt gyúrni kezdünk, tapssal mondjuk el ritmizálva. A mondóka a későbbiekben is a segítségünkre lehet hasonló feladatoknál.

Ha a gyurma kissé száraz, akkor gyúrjunk hozzá pár csepp baba- vagy paraffinolajat.

Fejlesztőpedagógusi javaslat: A gyurmázás nagyon jól fejleszti a finommotorikát, ezért az „ügyetlenebb” kezűgyességű gyerekeket is bíztassuk erre. Ugyanakkor feszültségoldó szerepet is betölthet a magatartási zavart mutató gyerekek esetében.

A ritmizálásnál szintén alkalmazhatjuk a testen történő ritmusérzékeltezt a mondókák közben is.

Módszertani ajánlás: A változatosság kedvéért időnként alkalmazhatunk sóliszt gyurmát is, melynek elkészítése kevés időt és alapanyagot igényel.

A sóliszt gyurma hozzávalói:

- 3 csésze liszt
- 2 csésze só
- 1 és 1/4 csésze langyos víz

Az elkészítés módja:

- Először keverjük össze a lisztet és a sót, majd öntsük hozzá a vizet, és folyamatosan kevergessük.
- Gyúrjuk össze az így kapott masszát, és pihentessük 15 percet.
- Ha a massa túl lágy, adjunk hozzá egy kevés lisztet. Ha a massa száraz, nedvesítsük meg a tenyerünket és gyúrjuk át.
- A darabok összeillesztésekor nedvesítsük be az illesztés helyét.
- A mennyiben van rá lehetőségünk, a formákat ki is süthetjük kb. 150°-on 45-60 percen keresztül. A kiszült formákat festeni is lehet, elsősorban temperával ajánlatos.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Karikázd be az óvodai bútorokat!

Tekintettel arra, hogy ez a feladat az év eleji ismerkedést szolgáló feladatok közé tartozik, nyugodtan alkalmazhatjuk a frontális munkaformát és a közös megbeszélést módszerként.

A bútorok bekarikázását követően hasonlítsuk össze az óvodai terem berendezését az iskolai osztálytermével. A gyerekek nevezzék meg a hasonlóságokat és különbségeket, amelyeket támasszanak alá indoklással.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Rajzolatok csoportban csomagolópapírra egy óvodai termet!

A frontális munkaforma mellett próbálkozhatunk a csoportfoglalkozással is, hiszen a csoportos tevékenység nem idegen az óvodai foglalkozásoktól.

A csoportalkotás módja eleinte legyen egyszerű. Pl. jelöljük ki, nevezük meg azt a négy gyereket, akik egy csoportban dolgozzanak, vagy hagyjuk megvalósulni a spontán csoportalkotást. A spontaneitás egyfajta jelzés is számunkra, hogy kik azok a gyerekek, akik szívesen dolgoznak együtt.

Arra figyeljünk, hogy ne szabályozzuk túl a gyerekek alkotómunkáját, azonban beszéljük meg velük, hogy hogyan lehet csoportban dolgozni. Azaz melyik csoporttag mit fog majd rajzolni, milyen legyen a rajzon az óvodai terem elrendezése, stb.

Aki iskolába jár

Módszertani ajánlás:

Az óra elején egy vidám megzenésített verssel vezetjük be a témát; például Weöres Sándor: Sehallselát Dömötör, A birka iskola (Halász Judit: Válogatás. Hungaroton, 1990)

Feladat megnevezése:

Mutatkozz be a teljes neveddel ritmikusan!

Módszertani ajánlás:

Álljunk körbe! Először mutassa be mindenki a (bal vagy jobb oldali) szomszédját becenévvel, ritmikusan. Ezután kérjük meg őket, hogy most a teljes nevével mutatkozzanak be. Most is használjunk ritmushangszert (dobot, tikfát) a ritmizáláshoz, ha van rá lehetőségünk.

A játék egymás nevének rögzítését is szolgálja. Láthatóvá válik számunkra, hogy mennyire jegyezték meg egymás nevét a gyerekek.

Feladat megnevezése:

Ismersz olyan felnőttet, aki tanul?

Módszertani ajánlás:

A beszélgetés célja, hogy eloszlássuk azt a téves gondolatot, miszerint csak a gyerekek feladata a tanulás.

Kérdezzük meg, hogy van-e a saját környezetükben olyan felnőtt, aki tanul még, aki jár még iskolába (főiskolára, egyetemre).

Fogalmazzuk meg közösen, hogy mi a tanulás lényege, miért fontos iskolába járni.

Feladat megnevezése:

Daltanulás

A dal címe:

Aki nem lép egyszerre...

Módszertani ajánlás:

Elképzelhető, hogy a dalt már tanulták az óvodában, akkor is kérjük meg őket, hogy hallgassák meg a tanító előadásában, hogy pontosan tudja megtanulni az is, aki még nem ismeri vagy bizonytalan. A későbbiekben is így járjunk el minden új dallal. Lépegessenek a dalra helyben járással és haladó, egyenletes járással is.

Feladat megnevezése:

Az „iskola” elérése a padsorok között különböző útvonalon

Módszertani ajánlás:

A játék célja, hogy fejlesszük a térbeli tájékozódást. A tanév során a vonulós játékoknál időnként kijelölhetjük a célt, és kereshetjük a legrövidebb, leghosszabb, legegyszerűbb, legbonyolultabb útvonalat. Később játszhatjuk ezeket az ún. „vakvezető”, bizalomfejlesztő játékként is. Ebben az esetben kijelölünk egy vezetőt, és eleinte kisebb csoportokban, majd nagyobb csoportban is egy vezető segíti a többiek eljutását a kijelölt helyre. Ilyenkor mindig hívjuk fel a gyerekek figyelmét, hogy vigyázzanak a saját és társaik testi épségére.

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

A feladat elvégzése során jól megfigyelhető, hogy van-e olyan gyerek az osztályban, akinek a térbeli tájékozódás komoly gondot okoz. A tanulási zavarral küzdő gyerekek nagy része küzd a térbeli tájékozódással is. Felismert probléma esetén ezen a területen külön fejlesztést igényelnek.

Feladat megnevezése:

Kísérd el a bácsit az iskolába!

Módszertani ajánlás:

Az ilyen jellegű orientációs feladatok fejlesztik a gyerekek térérzékelését és tájékozódó képességét.

Feladat megnevezése:**Módszertani ajánlás:****Készíts gyurmából játékokat az iskola udvarára!**

Fontos, hogy betartsuk minden alkalommal a gyurmázás menetét. Ezzel is támogatjuk a rendszeresség kialakulását.

Mielőtt elkezdenénk gyurmázni, készítsünk elő újságpapírt, amivel lefedik a padot. A gyurma gyúrását pedig deszkán végezzük, és ne az újságpapíron. A munkafolyamatot minden alkalommal kezdjük a gyurma előmelegítésével. Ezt érdekessé tehetjük, ha pl. mondókára, dalra történik az előmelegítés.

A csoportmunka sikeressége érdekében pedig fontos, hogy a gyerekek előre döntsék el, ki milyen játékot szeretne elkészíteni.

Feladat megnevezése:**Módszertani ajánlás:****Mi változott meg az iskola udvarán?**

A tanulók irányított beszélgetéssel felsorolják, hogy mit látnak az első rajzon, illetve megnevezik a színeket, vagy kezdeményezzük, hogy önállóan beszéljenek az iskolaudvarról. Ezt követően önállóan végezzék el a feladatot, vagyis karikázzák be a második képen azt, amiben eltér az első rajztól.

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

Megfigyelhető a gyerekek vizuális figyelmének érettsége, illetve a feladattal fejleszhető is ez a terület.

Lakóhelyem

Feladat megnevezése:**Módszertani ajánlás:****Figyeld meg a rajzokat!**

A megfigyeléseket követő beszélgetés lényege, hogy a gyerekek megfogalmazzák a városi és a falusi környezet jellemzőit és különbözőségeit. Ezt támogathatjuk egy-egy élménybeszámoló ismertetésével vagy a tapasztalatok bemutatásával.

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

A szabad beszéd közben jól megfigyelhetők az esetleges beszédhibák. Az ehhez hasonló feladatok közben célirányosan, gyerekenként lejegyezhetők a későbbi megfigyelést igénylő jelzések (dadogás, hadarás stb.).

Feladat megnevezése:**Módszertani ajánlás:****Melyik utcában laksz?**

A ritmusjáték hasonló a bemutatkozó játékhoz. Kisebb településen érdemes az azonos utcákból érkezőket párba, csoportba állítani. A gyerekek új információt szereznek egymásról, mely az osztályközösség, a társismeret fejlesztése szempontjából is fontos. Az azonos utcában lakók így együtt kopoghatják, tapsolhatják a ritmust.

Feladat megnevezése:**Módszertani ajánlás:****Rajzold meg a házat, amelyben laksz!**

Valószínű sok átlátszó ház fog születni. Ez ne jelentsen problémát, hiszen a térlátás ebben a korban még nem eléggé fejlett. Fejlődését elősegíthetjük pl. azzal, hogy megfigyeltetünk „nem átlátszó” házakat, és beszélgetünk annak felépítéséről.

Feladat megnevezése:**Módszertani ajánlás:****Tervezzetek meg egy falut!**

A falu alapját a csomagolópapír adja. Akár több csomagolópapírt is összeragaszthatunk. Ezt körbeállva rajzolhatnak a gyerekek utcákat. Arra

figyeljünk, hogy az utcák között viszonylag nagyobb felületek legyenek, ahová majd a házak fognak kerülni.

Az elkészült házakat ragassza mindenki az általa kiválasztott utcába. Hívjuk fel a gyerekek figyelmét, hogy az utcák házainak elhelyezésénél fontos szempont az elrendezés, a házak távolsága, stb.

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Lépegessetek egyenletes járással a dalokra!

Az egyenletes járás során egyre inkább érzékeltesük a tanulókkal a hangsúlyos és hangsúlytalan lüktetéseket, mely a 2-es ütem bevezetését készíti elő. Járjanak dobantással, „bicebócán”, illetve egyéb módokon is érzékeltesük az ütemhangsúlyt.

Közlekedés

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Figyeld meg a kintről beszűrődő zajokat! Járművek hangja

Ezt a játékot megismételhetjük télen és tavasszal is. Kinyitott ablaknál és becsukott ablaknál. Akár játszhatunk azzal is, hogy az ablak csukva, és a tanterem ajtaja nyitva. Hallunk-e mozgást a folyosóról? Próbáljuk meghatározni a zaj keletkezésének helyét, távolságát. Mi okozta, mit hallottunk?

Ezután hallgassuk meg felvételtől az utca hangjait. (Zenehallgatás az elő osztályban CD 38–39. Apáczai Kiadó)

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

A hallásfigyelem fejlesztésére szolgál a feladat, amelynek gyengesége a részképesség problémával küzdő gyerekeknél sokszor okoz tanulási problémát. Őket mindenképpen segíteni kell a feladat megoldásában akár úgy is, hogy a tanító odamegy, és külön felhívja a figyelmét a zajokra, segíti a zajtömeg szétválogatásában.

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Színezd ki a rajzon megbújt járműveket!

Az ilyen jellegű rajzok fejlesztik a Gestalt-látást.

A rész-egész látásérzékelést pedig elsősorban mozgásos gyakorlatokkal tudjuk fejleszteni.

Feladat megnevezése:
A dal címe:
Módszertani ajánlás:

Daltanulás

Jön a kocsi...

A dalt hangulatilag mozgással, mimikával is jelenítsük meg.

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Jelöljete ki fonallal utakat az osztályteremben!

A feladat nemcsak a térorientációt fejleszti, hanem a közlekedési ismereteket is bővíti, mélyíti.

Feladat megnevezése:
A dal címe:
Módszertani ajánlás:

Daltanulás

Sári néni utazik...

A játék leírása: Négy gyerek egymással szemben áll, a szemben álló gyereke kezét fognak.

„A” Hova utazik Sári néni?

„B” Pestre.

Mind: Szálljon be!

„B” két szomszédja „B” háta mögött fog kezét, így ő belülré kerül. A dalt megismétlik, majd „B” kérdezi a vele szemben álló gyereket („D”). Miután válaszolt, szomszédjai a háta mögött fognak kezét. Ezután „D” kérdezi a mellette álló „C” tanulót, majd miután beszállt, „C” kérdezi „A”-t. Miután kialakult a kör, körbe forognak, és néhány-szor eléneklük a dalt: „Sári néni utazik”.

Őszi gyümölcsök

Feladatajánlás:

Módszertani ajánlás:

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Ritmusvisszhang

Az egyszerű ritmusvisszhangot nehezíthetjük úgy, hogy a ti-ti-re tá-val, a tá-ra ti-ti-vel kell felelniük. Kiválóan alkalmas a koncentráció fejlesztésére!

A korábbiakhoz hasonlóan itt is segíthetjük a gyerekeket a hátukon vagy kezükön történő kopogással.

Hangoztasd és tapsold a gyümölcsök nevét!

A korábbi ritmusjátékoknak megfelelően játszunk, de nehezebb a feladat annyival, hogy figyelni kell, hogy gyümölcstről vagy zöldségről van-e szó. Létrehozhatunk két csoportot az osztályból, az egyik a gyümölcs, a másik a zöldség csoport. Egymásnak válaszolgatva hangoztatják a neveket.

Rajzold meg Gyümölcsváros lakóit!

A lakók elkészítése összetett feladat. Előbb meg kell rajzolni rajzlapra egy tetszőleges gyümölcsöt, és meghatározni a testrészeket: a fejet és a törzset.

A gyerekek készítsenek ruhát a gyümölcs törzsére színes papírból tépéssel. Ilyenkor még mellőzzük az olló komoly használatát. Sok gyereknél ebben az időszakban még nem elég erősek a kéz izmai. (Emiatt is fontos a rendszeres gyurmázás.)

Amikor készen van a ruha, ragasszák az előrajzolt gyümölcsformára, majd rajzolják meg a gyümölcslakó arcát.

Az öltözék tetszés szerint díszíthető. Kiegészítőket is készíthetnek, mint pl. kalap, táska stb.

Dalcsokor

A dalcsokor egy-egy témán belül máshol jelenik meg, a tartalomhoz, a tevékenységhez igazodva. Mivel a dalcsokor gyakran egy-egy ritmus illetve dallami elem előkészítését szolgálja, esetenként előfordulhat, hogy témájában nem teljesen illeszkedik a feldolgozandó témához. A dalcsokor éneklése előtt érdemes beénekelteni dúdolással, vagy a tanító által bemutatott dallammotívum ismétlésével.

Az énekes játékokat játszunk is el, hiszen fontos, hogy a hosszabb alkotással töltött időt megtörjük mozgással.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Melyik a legfinomabb őszi gyümölcs?

Célszerű minden érzékszervet bevonni egy-egy téma feldolgozásába. Így nemcsak látják és tapintják a gyümölcsöket a gyerekek, hanem ízlelik is, ami hozzájárul egy komplexebb kép kialakulásához.

Feladatajánlás:

Módszertani ajánlás:

Táncház népzene

Ha lehetőségünk van, a téma zárásakor rendezzünk „táncházat”, ahol a tanult dalokra táncolhatnak, lépegethetnek a gyerekek, illetve ha tudunk, szerezzünk be népzenei felvételt is. Engedjük a gyerekeket felszabadultan, szabadon táncolni. Egy idő múlva kezdeményezzünk közös táncot, ahol egyszerű csárdás lépésre együtt mozoghatunk. Amennyiben van gyakorlottságunk, néhány egyéb lépést is mutassunk meg a gyerekeknek. Ha van a környékünkön hagyománya a szüreti mulatságnak, elevenítsük fel, kik a résztvevők, milyen jelmezek szerepelnek. Például Ghymes: Bennünk van a kutyavér (Fonó Records, 1997), Csak a világ végire (Sow Time, 2005); Tükrös Zenekar: Vigan legyünk (Folk Európa Kiadó, 2005).

Őszi zöldségek

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Játsszatok harangjátékot!

Először külön szólaltassuk meg a „nagyharang”, majd a „rézcsengő” hangját. A korábban megfigyelt és hangoztatott nagyharang és rézcsengő hangja ezután felváltva, majd egyszerre szólaljon meg. Jelöljük ki harangozót, aki a kezével mutatja, melyik csoport „hangszere” szól. Ügyeljünk arra, hogy mindig legalább egy ütemnyi ideig szóljanak a „hangszerek”.

Megszólaltathatjuk különböző hangerővel közeledve, majd távolodva a falutól, ahol a harang szól.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Add tovább az üzenetet!

Üljünk körbe. A játék elkezdése előtt tisztázzunk néhány fontos szabályt. Csakis súgva lehet továbbítani az üzenetet. Az üzenet továbbításakor a gyerekek érthetően (artikulálva) beszéljenek.

Az üzenet elindítója eleinte mi legyünk, a legutolsó gyerek pedig az üzenet hangos ismertetője. Akár egy történetet is szóhatunk köré. Pl. anya telefonál a gyerekeknek, és azt mondja: Kérj nagymamától *(öt. dq. rqb krumplit)*!

Kezdetben egy-egy szót súgjunk, később próbálkozhatunk rövid, egyszerű mondattal. A bővített, hosszabb mondatokat azonban nehéz továbbítani, ezt csakis nagyobb korosztálynál alkalmazhatjuk.

Amikor a gyerekek szereztek már elegendő gyakorlatot a játékban, akkor átadhatjuk az üzenetküldő szerepet valamelyik gyerekeknek.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Lépeggess megfelelő tempóban a csigabigával!

Az első versszakot lassan, a másodikat gyorsan mondjuk, és ezzel a tempóval lépeggessünk csigavonalban.

Fejlesztőpedagógusi javaslat: Azokat a gyerekeket, akiknek nehezen megy a lépéstartás, az ügyesebb társaik mögé állíthatjuk, hogy az utánzáshoz vizuálisan jól megfigyelhető legyen számukra a mozgás ritmusa.

Feladat megnevezése:

Folytasd a sort!

Módszertani ajánlás:

Ennél a feladatnál nemcsak a formák ritmikus egymásutánosságára kell odafigyelni, hanem a színek ismétlődésére is.

Erdő, mező

Feladat megnevezése:

Kísérd el a mókust a mogyoróhoz!

Módszertani ajánlás:

Térorientációt fejlesztő feladat, amelynek megoldását (elvégzését) nehezíti az a megkötés, hogy nem lehet hozzáérni ceruzával az út széléhez. A térérzékelés mellett fejlődik az egyensúlyérzék is.

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

Ha valamelyik gyerek nem tudja a kitartást is igénylő feladatokat megoldani, akkor érdemes kisebb – számára könnyebben elérhető – célokat kijelölni, és kisebb részletekben eljuttatni a megoldásig, hogy az esetleges kudarc miatt ne adja fel. Nagyon fontos, hogy sikerélményhez juttassuk a nehezebben haladó gyerekeket is, hogy a tanulási, gyakorlási kedv mindenképpen megmaradjon.

Feladat megnevezése:

Tanuld meg a mondókát!

Mondóka szövege:

Így törik a diót: kopp, kopp, kopp,

Úgy meg a mogyorót: ropp, ropp, ropp.

Módszertani ajánlás:

Miközben mondogatjuk a mondókát, a gyerekek az öklüket ritmikusan egymásra ütögetik, mintha diót törnének.

Feladat megnevezése:

Eltaláltad?

Módszertani ajánlás:

Kezdjük a játékos feladatot a termékek egyenkénti megfigyelésével: szín, felület, szag stb. szerint. A megfigyelést célszerű irányítanunk különböző szempontok megadásával. Mindig jelezzük, hogy éppen melyik termést vegyék a kezükbe, majd kérdések segítségével gyűjtsük össze közösen a fontosabb információkat.

A megfigyelést követően minden gyerek keressen magának egy társat, és bekötött szemmel, felváltva válogassák külön a terméseket úgy, hogy közben nevezzék meg azokat.

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

A feladat nagyon jól alkalmazható a finommotorika és a tapintásos észlelés fejlesztésére.

Feladat megnevezése:

Rakd ki termékekkel a tapsolt ritmust!

Módszertani ajánlás:

A negyed és nyolcad értéket bevezető gyakorlat. Tapssal, kopogással készítsük elő a ritmuskirakást. Fontos, hogy legyen idejük kirakni, majd „olvasni”, hangoztatni „nagy”, „ki-csi” megnevezéssel a ritmust, miközben az ujjukkal mutatják is, amit hangoztatnak.

Feladat megnevezése:

Készíts gesztenyéből állatokat!

Módszertani ajánlás:

A gesztenyeállatok elkészítésekor előfordulhat, hogy a gesztenye héja

keményebb, és nem tudják a gyerekek átszúrni. Ezért készítsünk elő egy előhegyezett hurkapálcát (vagy szöveget), amellyel segíthetünk a lyukasztásban. Azt is javasolhatjuk, hogy a lyuggatást először a fogvájóval próbálják, és csak utána szúrják a gesztenyébe a gyufaszálat.

Hívjuk fel a gyerekek figyelmét arra, hogy csak a gesztenye sötétbarna részét lehet lyuggatni, a világosbarna folt keményebb.

Tartassuk be a műveletek sorrendjét:

- a) gesztenyelyuggatás,
- b) gyufaszálak (fogvájók) elhelyezése a lyukakban,
- c) az állat összeállítása.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Játsszatok gesztenyegurító versenyt!

A gurítást elsősorban talppal és lábujjal végezzék a gyerekek.

A feladat mellett, hogy humoros, versenyzésre nyújt lehetőséget, láb-izomfejlesztő hatású. Az ilyen jellegű feladatok erősítik a lábfej izmát, továbbá a talp boltozatának megtartását.

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

Az ehhez hasonló feladatok során megfigyelhető, hogy melyik lábát használja a gyerek, így felfedezve az esetleg tanulási problémákat is okozó, keresztirányú dominancia gyanújeleit.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Találd meg a két egyforma kört!

Miután a gyerekek megtalálták a helyes választ, és megnevezték a színeket, elmondhatjuk, hogy ezek az alapszínek. Meg is magyarázhatjuk az alapszín fogalmát: e három szín kettesével történő összekeveréséből nyerjük az összes többi.

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

A vizuális figyelmet fejlesztő feladat, ahol a színek, és arányok egyaránt számítanak az azonosításban, emiatt a részképesség problémákat mutató gyerekeknek összetettebb, nehezebb a feladat megoldása. Őket azzal segíthetjük, hogy ne az egész kört figyeljék meg, hanem válaszanak ki egy cikket (pl. piros), és az annak megfelelőt próbálják megtalálni a másik három ábrában. Utána a többi cikket ellenőrizték le. Ezzel rávezetjük arra őket, hogy részekre tudják bontani a globálisan számukra nehezen megoldható feladatokat.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Készíts levélnyomatokat!

Ennél a feladatnál a gyerekek gyakorlatban is megtapasztalhatják az alapszínekről elmondott állítás valóságát, vagyis az alapszínek összekeverésének eredményét.

Mondjuk el, hogy minden esetben, amikor három színt keverünk össze, barnát kapunk.

Az őszi időjárás

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Mi látható a festményen?

A festmények nemcsak indukciós szerepet töltenek be, hanem művészi élményt hivatottak nyújtani. A festmények megfigyelése ne csak az ábrázolásra és az alkotó színekre terjedjen ki, hanem a műalkotás hangu-

latára is. Engedjük, hogy a gyerekek szabadon mondhassák el véleményüket az alkotásokról.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

Utánozzátok az eső kopogását!

Az ujjak erősítését, az írás előkészítését is támogató gyakorlat. A kopogás egyre gyorsuló legyen, ahogyan az eső elered.

A ritmus tartásához segítség lehet, ha az azt nehezebben követő gyerekek látják a kezünket (az ő padjukon kopogunk), amikor vezetjük a feladatot.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Ritmuskirakás

A feladat a tá és ti-ti értékek lejegyzésének bevezetését szolgálja. A *Csíp, csíp csóka...* ritmusára figyeltetjük meg a mérő és a tá érték egyezőségét. A kopogó és a tapsoló gyermek is ugyanannyit számolt.

A gyerekek matematikaórán használják a színes rudakat. A színes rudak hosszúsága a hang időtartamára utal. A fehér a nyolcad „ti”, a rózsaszín a negyed „tá” értéket helyettesíti.

Végezzük el a ritmus megfigyelését a *Csön, csön gyűrű...* kezdetű dalnál is. Ekkor már önállóan rakják ki a színes rudakat. A *Kellene szép kert...* ritmusánál megfigyeltetjük, hogy egy koppantásra kettőt tapsolunk. A tapsoló gyerek 2 kis fehér kockát tesz ki a rózsaszín helyett. Ez a feladat már nehezebb lehet, ezért több segítségre lehet szükség.

Tapsoljunk együtt a kirakott ritmusokat és mondjuk a szöveget, majd csak tapsoljunk!

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Készíts szélforgót!

A szélforgó készítésében a hajtogatott papírrész rögzítése okozhat némi problémát. Célszerű alátétet alkalmazni a rögzítéshez. Ez megakadályozhatja, hogy könnyen kiszakadjon a papír játék közben.

A rögzítéshez alkalmazhatunk esetleg hosszú szárú rajzszöveget is.

Napszakok

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Miben különböznek a festmények?

Figyeltessük meg a gyerekekkel a tárgyi állandóságot és a színek tónusának változatosságát.

Beszélgessünk a különböző napszakok jellegzetes színeiről. Elsősorban az egyazon szín sötétebb és világosabb árnyalataira hívjuk fel a figyelmet. Ezt illusztrálja a reprodukciók alatt látható barna színskála. Ehhez kapcsolódóan tisztázzuk, hogy hogyan érhetjük el a világosabb és a sötétebb tónusokat. Hívjuk fel a gyerekek figyelmét a fekete és a fehér festékek adagolási módjára is.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Melyik dalhoz melyik ritmus tartozik?

Korábban más jellegű feladatokban már találkoztak a gyerekek hasonló, párosító feladattal. Kellő bevezetést igényel. A ritmusképeket hangoztassuk „nagy”, „kicsi” gyakorlónévvel, majd tapsoljunk a dalok

kezdősorának első két ütemét. A gyerekek az előző órán már találkoztak a mondóka ritmusképével. Kopogással vagy tapssal is támogassuk a feladat megoldását.

Október 23.

Módszertani ajánlás:

Az október 23-i eseményeket érintőlegesen mutassuk be, hiszen a gyerekeknek ebben a korban még nem elég fejlett egyrészt az időérzékük, másrészt az absztraháló képességük. Mindez nehezíti a mélyebb és bonyolultabb történelmi események megértését és feldolgozását is. Szándékosan hiányoznak a harci jeleneteket illusztráló fényképek is. A beszélgetést elsősorban a szabadság jelentőségére irányítsuk.

Feladat megnevezése:

A dal címe:

Módszertani ajánlás:

Daltanulás

Szól a nóta halkan

Nem könnyű feladat első osztályos gyerekeknek az őszi ünnepről ismeretet nyújtani. Erre a dalra azért esett a választásunk, mert hangulatával közelállónak tartjuk az ünnep hangulatához. A dallam hullámzása a zászlók hullámzását idézi. Egyben előkészítjük a dallami elemek bevezetését is. Kezünkkel is mutathatjuk a dallamvonalat.

Segíts a madarakon!

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Készíts függő madáretetőt a krumpli hálójából!

A madáretető elkészítéséhez olyan krumpli (vagy hagyma) hálóját használjunk, amely sűrű szövésű és apró lyukú. Így elkerülhetjük, hogy kiszóródjon a madáretetőből az eledel.

Kérjük meg a gyerekeket, hogy mindenki nézzen körül otthon, és gyűjtsön madáreleséget (elsősorban magokat) az etetőbe.

Az elkészült etetőket helyezzük el a gyerekekkel együtt az iskola udvarán található fákra vagy egy közeli parkban. Hely szűkében pedig javasoljuk, hogy helyezzék el a lakóhely közelében.

Időnként kérjük, hogy számoljanak be arról, hogy milyen madarak jelentek meg az etetőnél, milyen gyakorisággal kell pótolni az eledelt stb. Így ösztönözhetjük, hogy tudatos természet-megfigyelőkké váljanak.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Legyen a kezed a cinege!

A dallami elemek előkészítése továbbra is a dallamív levegőbe rajzolásával történik.

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

A bizonytalanabb gyerekeket segíthetjük a madárka „együttreptetésével”, vagyis a kezüket megfogva segítjük a mozgás-zene kapcsolatának megtapasztaltatását.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Legyél te a harkály!

Jelöljük ki harkályt, és az ő kopogását kell visszakopogni a többieknek. Játshatunk „Hol kopog a harkály?” játékot is, a „Hol szólsz?” játék

mintájára. Egy tanuló az osztálynak háttal áll, és valaki kopog, a háttal álló megpróbálja kitalálni, honnan jött a hang.

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Rakd ki pálcikákkal a dalok első sorának ritmusát!

A színes rudakat felváltjuk a ritmusjelekhez hasonló formátummal, a színes pálcikával. Még mindig nem írjuk a ritmusjeleket, a negyed és páros nyolcad értékek felismerésének elmélyítését végezzük.

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Készítsd el Csörke Anyót!

A festéshez javallott tempera használata. Ösztönözzük a gyerekeket arra, hogy bátran használják a színeket, engedjék szabadon a fantáziájukat.

A színkeverést a tenyerükön végezzék el, vagy egymás mellé különböző színeket vigyenek fel, és így készítsék el a tenyéryomatukat.

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

A magatartási zavart mutató gyerekeket bíztassuk a feladat elvégzésére, és kevésbé kontrolláljuk a „pacsmagolást” (ne követeljük meg a tiszta munkát), mert feszültségoldó hatású.

A téli időjárás

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Rakd ki színes rúddal!

A dallamvonal levegőbe rajzolása után a színes rudak elhelyezésével is érzékeltetjük a dallam mozgását.

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Készíts hópelyhes képeslapot!

A képeslap alapjának megfestésekor a gyerekek az egyszerű festés helyett alkalmazhatják a festékfújás technikáját. Az előnedvesített rajzlapra cseppentsenek festéket, majd fújják szét különböző irányba. Célzerű egyszerre csak egyfajta színt alkalmazni.

A gyerekek figyeljék meg, hogyan keverednek össze a színek fújás közben.

Feladatajánlás:
Módszertani ajánlás:

Legyetek hópihék!

Akár a zenehallgatásra ajánlott zenemű, akár más, hangulatában illeszkedő darab (például Csajkovszkij: Diótörő – Hópihék tánca) meghallgatása után engedjük a gyerekeket „hópihékké” változni, és szabadon mozogni a zenére. Ugyanakkor hívjuk fel a figyelmüket, hogy a hóhullás nagyon csendes, még a környezeti zajokat is tompítja!

Mikulás

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Weöres Sándor: Száncsengő

Mondjuk el a verset a gyerekeknek, majd adjunk ritmushangszereket, ha tudunk, száncsengőt is a kezükbe, és idézzük fel a téli szánkózás hangulatát. A közeledő, majd távolodó szán a halktól a középhangerőn át újra elhalkul.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Készíts Mikulást!

A Mikulás testét ajánlott vastagabb piros lapból készíteni. A kör átmérője kb. 13 cm legyen. (A megrajzoláshoz felhasználható pl. a sajtos doboz.) Miután kivágták a kört, hajtsák félbe, és a hajtvonal mentén félig vágják be. A kúp összeállításához ragasztózzák be a papírforma két végét, majd illesszék össze.

A Mikulás arcát, sapkáját és egyéb kiegészítőket kialakíthatjuk vagy színes papírból kivágva vagy megfestve.

Testünk részei

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Figyeld meg az első sor dallamát! Hogyan hullámzik a dallam?

Korábban a dallamrajzzal levegőben, ill. papíron rajzolva elkezdtük a dallami elemek előkészítését. A hangok magassági viszonyainak megfigyeltetését. Ezen az órán már megnevezzük a szó és mi hangokat, megmutatjuk és gyakoroltatjuk azok kézjelet, meghatározzuk egymáshoz viszonyított helyüket, még nem vonalrendszerben. Fontos, hogy a hangoztatás közben a gyerekek is használják a kézjelet, így a kéz mozgása a térben támogatja a hangok egymáshoz viszonyított magasságának rögzülését.

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

A különböző részképesség-problémával küzdő gyerekeknek az ilyen típusú feladatoknál fokozott tanítói segítségre van szükségük, hiszen számukra a viszonyulások térben is gondot okozhatnak. Az olyan elvont forma, mint a dallam vizuális megjelenítése síkban számukra nehezen felfogható. Emiatt mutassuk meg nekik külön a kézjelet, és a vonalrendszer viszonyait többször, és sokszor csatoljuk vissza nekik az új információt. Ne várjuk el ugyanazt a szintet, mint a többiektől, bíztassuk őket, hogy ne veszítsék el a próbálkozási kedvüket.

Feladat megnevezése:

A mondóka szövege:

Tanuld meg, és játszd el a mondókát!

Ez a szemem, ez a szám,

Ez meg itt az orrocskám.

Jobbra-balra két karom,

Forgatom, ha akarom.

Két lábamon megállok,

ha akarok, ugrálok.

Módszertani ajánlás:

A testfogalom elmélyítése szempontjából fontos, hogy minél több olyan tevékenységet végezzen a gyerek, amelyek elősegítik a testrészek tudatosítását.

A mondóka szövegét soronként egyszerű játék kíséri: mindig a szóban forgó testrészt kell megérinteni, illetve mozgatni.

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

A testséma problémák jól megfigyelhetők ezen a feladaton keresztül. Ha valakiről már felismertük, hogy nehézségei vannak ezen a területen, azokat a gyerekeket segíthetjük egy lassított, gyakorló játékkal, illetve avval, hogy úgy állunk meg előttük, hogy jól utánozható legyen számukra a mozgásunk, vagy egy egyes társ mozgása.

Feladatajánlás:**Módszertani ajánlás:****Ez a szemem... Rakd ki színes pálcikával az első sor ritmusát!**

Miután már hosszabb ideje gyakoroltattuk a ritmusképletek kirakását színes rúddal és pálcikával is, most önálló feladatnak is adhatjuk a mondóka ritmusának kirakását. Érdemes párban dolgoztatni a gyerekeket, így egymást segíthetik, javíthatják.

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

A párok kialakításánál vegyük figyelembe a nehezebben haladó gyerekeket, akiket érdemes a jó képességű gyerekkel párba ültetni, vigyázva arra, hogy tényleg együtt dolgozzanak. A tehetséggondozás egy formája is lehet ez, ahol a tehetséges gyermek tovább fejlődhet azzal, hogy megtanulja átadni, elmagyarázni a számára már meglévő tudásanyagot.

Feladatajánlás:**Módszertani ajánlás:****Találj ki hozzá dallamot is!**

Mielőtt dallamot találnak ki, ismételjük, gyakoroltassuk kézjelről a szómi hangközt. Valószínű, hogy így főleg ezt a két hangot fogják használni. Egy jól sikerült dallamot kirakhatunk színes rúddal a korábban leírtaknak megfelelően.

Feladat megnevezése:**Módszertani ajánlás:****A vezér azt mondja, hogy...**

A játék kezdetekor, egy-két bemutatás erejéig mi legyünk a vezér. A bemutatást követően természetesen átadhatjuk a szerepet valamelyik gyereknek, akit megnevezünk vagy szerencsésebb, ha kiszámolóval kijelölünk.

A vezér utasításai legyenek rövidek és egyértelműek; pl.: „Emeld fel a jobb kezed!” „Fogd meg bal kézzel az orrodát!” stb. Az utasításokhoz eleinte kapcsolódjék szemléltetés is. A játékot nehezíteni lehet azzal, hogy az elhangzott utasítással ellenkező mozgássort mutat be a vezér.

Feladat megnevezése:**Módszertani ajánlás:****Szaladjanak előre a...**

Ehhez a játékhoz célszerű sorba állítani a gyerekeket azért, hogy a helycsere során ne ütközzenek egymással.

Érdemes sokféle szempontot megadni a csoportalkotásnak, azonban figyelniük kell arra, hogy az elhangzott jelzők az érzékenyebb gyerekek számára se legyenek bántóak.

Látom

Feladat megnevezése:**Módszertani ajánlás:****Rajzold meg a kígyó mintáját ritmusjelekkel!**

Ennél a feladatnál önállóan dolgozzanak a gyerekek. Hívjuk fel a figyelmüket, hogy a negyed és a páros nyolcad sokféleképpen variálható. Biztassuk őket arra, hogy az egyszerű egy tá egy ti-ti váltakozás helyett próbáljanak meg minél „különlegesebb” mintát kitalálni. Mivel még nem tanultuk az ütem fogalmát, így természetesen elképzelhető, hogy nem tölt ki egész ütemet a végén egy-egy megoldás, de ez nem baj. Adjunk időt, hogy egymásnak (párban vagy kis csoportban) bemutassák (kopogják vagy tapsolják) a lejegyzett ritmust. Még izgalmasabb, ha hagyunk időt arra, hogy keressenek azonos vagy nagyon hasonló mintájú kígyót. A kígyók keresik a „rokonaikat” az erdőben.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Keress társat a játékhoz! Figyeljétek meg a képet!

A gyakorlat jó memóriafejlesztő tevékenység.

Kezdhetjük a játékot azzal, hogy beszélgetünk a könyvben szereplő rajzról. Fontos kiemelni az alapos, nyugodt megfigyelést; érdemes felhívni a gyerekek figyelmét akár az apróbb részletekre is. Ezt követően alkossanak párokat. Rövid ideig figyeljék meg még együtt az illusztrációt, és beszéljék meg az esetlegesen nem említett, de fontosnak tartott észrevételeket.

A gyerekek takarják le a rajzot, és felváltva tegyenek fel egymásnak kérdéseket az illusztrációval kapcsolatban.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Figyeld meg a szó és mi hangok elhelyezkedését a vonalrendszerben! Rakd ki a kottakirakón!

A vonalrendszer fogalmának bevezetése ennél a gyakorlatnál történik. A gyerekek már eddig is sokféleképpen találkoztak vonalrendszerrel. A hangok helyét, a vonal és vonalköz fogalmát is itt vezetjük be. A ritmuslejegyzéshez hasonlóan most is kirakással kezdjük a lejegyzést, majd csak később térünk rá a vonalrendszerben való írásra. Most először még csak a könyv feladatának pontos másolása a cél. Természetesen először a perforált kottakirakón meghatározzuk a vonalak és vonalrendszer számozását, majd gyakoroltatjuk úgy, hogy az általunk mondott helyre kell tenniük a korongot. Ezután párban ők határozzák meg egymásnak a korong helyét. A begyakorlás után térhetünk rá a dallamrészlet kirakására.

A szó-mi hangköz egymáshoz viszonyított helyének meghatározását a dalok lejegyzett részletének éneklésével kezdjük. Ezután figyeljük meg, melyik hang magasabb, melyik mélyebb. Énekeljük újra kézzel kísérve, majd szolmizálva is. Ezután figyeljük meg a vonalrendszerben való elhelyezkedésüket. Ezt minden dal kezdősorával egyenként végjük végig. Az alapos, türelmes előkészítés később meghozza gyümölcsét, mert a gyerekekben jobban rögzülnek a hangzási viszonyok.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Folytasd a ritmust!

Ennél a feladatnál nemcsak a formák, hanem a színek ritmusát is figyelembe kell venni. Ehhez az első két oszlop a mérvadó.

Hívjuk fel a gyerekek figyelmét arra, hogy a formák megrajzolását segíti a négyzetrácsos háló.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Gyűjts képeket hangszerekről, járművekről, madarokról és emlős-állatokról!

A feladat lényege olyan kártyák készítése, amelyek illusztrálják a hangok sokféleségét. Ehhez célszerű képeket (rajzokat) gyűjteni a megadott szempontok szerint. A kártyák elkészítéséhez vágjunk föl egy rajzlapot négy egyenlő részre. Miután kivágtuk a képeket, ragasszuk azokat a rajzlapdarabokra.

Hallom

Feladat megnevezése:

Puhítsd meg az agyagot egy mondókára!

Módszertani ajánlás:

Készíts csengőt agyagból mélyítéssel!

Abban az esetben, ha van lehetőségünk az agyagcsengők kiégetésére, készítsünk egy kisméretű golyót is, amelyet fűjünk át egy fogvájót (hurkapálcát). Ehhez hasonló módon át kell lyukasztani a csengő testét is a kúp tetejénél (a fogantyúnál).

A kiégetés után pedig egy madzagon rögzítsük a csengő testéhez a golyót.

Feladat megnevezése:

A szünet bevezetése

Módszertani ajánlás:

Mivel világunk tele van zajokkal, főleg a nagyvárosban élő gyerekek ritkán élhetik meg a csend élményét, így erre és ennek szükségességére itt is hívjuk fel a figyelmet. Ha lehetőségünk van, menjünk ki a szabadba, és figyeljük meg azt is, hogy „tökéletes” csend nem létezik, hiszen a szellőnek is van hangja. Mégis óriási a különbség a városi zajok és a természet neszezése, hangjai között. Hívjuk fel a figyelmüket arra is, hogy igyekezzenek otthon is csendes időszakot teremteni maguk körül, amikor nem szól a televízió vagy más hanghordozó. Legalább az iskolában próbáljuk megteremteni ezeket az időket. Persze úgy, hogy ez ne kényszer, hanem élmény legyen a gyerekeknek. Soha nem szabad túl hosszúra nyújtani. Érezni fogjuk tanítványainkon, ha már unalmassá válik számukra. A végén mindig kérdezzük meg mire gondoltak közben, pihentető volt-e a csendben töltött idő.

A csend a zenében sem a hangok hiánya, hanem a zene szerves része. Itt vezetjük be a szünet fogalmát, a negyed értékű szünet jelét írásban. A szünetjel írása előtt a betűíráshoz hasonlóan gyakoroltassuk a levegőben is!

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

Lehetőség szerint a magatartási problémákat mutató gyerekeket is rá kell vezetni a csendélmény megélésére. Nem fegyelmezéssel, hanem biztatással érjük el náluk, hogy maradjanak nyugodtan, és kínáljuk meg őket a csenddel, mint egy finom dologgal. Ne adjuk fel, ha elsőre nem sikerül, és apró sikereiket is értékeljük.

Feladat megnevezése:

Gyűjts érdekes hangú tárgyakat, amelyek működés közben hangot is adnak!

Módszertani ajánlás:

A tanulók otthon gyűjtött tárgyai mellett mi is gyűjtsünk az iskolában használatos tárgyakat, szólaltassunk meg zajokat. Pl. asztaltologatás, ajtónyitás, könyvlapozás stb.

Feladatajánlás:

Alkossatok zenekart!

Módszertani ajánlás:

Gyűjtsünk össze minél többféle hangszert, amit a gyerekek valamilyen módom utánózni tudnak, és miután mindenki bemutatta tudományát, zenekart alakítunk. Előtte megbeszéljük, hogy mi a karmester szerepe. A „hangszereket” csoportosítva ültessük le. Ha valaki nem akar részt venni ebben a játékban, azt engedjük, és ajánljuk fel neki, hogy tapsolhat vagy énekelhet a többiek kísérvé. Hagyjunk erre a játékokra időt.

A későbbiekben időről időre „felkérhetjük” a zenekart arra, hogy kísérje a dalokat akár a dalsokornál, akár az új, de már begyakorolt dalnál. Lesznek gyerekek, akik szívesebben zenélnek, mint énekelnek. Ezek a játékok őket is sikerélményhez juttatják. Itt most nem a ritmushangszereket használjuk, hanem a hangszerek hangját utánozzuk. A játékot ne erőltessük akkor, ha a gyerekek nem elég bátrak.

Tapintom

Feladat megnevezése:

A mondóka szövege:

Tanuld meg, és játszd el a mondókát!

*Hátamon a zsákom, zsákomban a mákom,
mákomban a rákom, kirágta a zsákom,
kihullott a mákom, elszaladt a rákom.
Aki látja károm, fizesse meg mákom!*

Módszertani ajánlás:

A mondókát az alábbi módon játszhatjuk:

1. sor – Játsszuk azt, hogy a hátunkon zsákot cipelünk.
2. sor – Ujjainkat úgy mozgassuk, mintha a rák ollói lennének.
3. sor – Imitáljuk a szaladó mozgást ujjakkal vagy teljes testtel.
4. sor – Hívogató mozdulatokat tehetünk.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Melyik a párja?

Miután minden gyerek kipattintotta a formákat a perforált lapból, figyeljék meg azokat. A megfigyelés ne csak a látás útján történjék, hanem a tapintást is alkalmazzák.

A rajzoknak megfelelő formák kikeresése a zacskóból tapintás útján történjék.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Mit írtam a hátadra?

Minden csoport válasszon egy egytagú szót, és nagy nyomtatott betűkkel írják egymás hátára. Fontos, hogy lassúbb tempóba írják a betűket, ellenkező esetben nehéz lesz a gyerekek számára az összeolvasás és a szó azonosítása.

Egészségesen

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Egésztítsd ki a sportot ábrázoló kép részletét!

Mondjuk el a gyerekeknek, hogy nem az eredeti képet kell megfesteniük. Vonatkoztassanak el ettől, és egészítsék ki elképzelésük szerint.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Melyik dalra gondolhattam?

Mielőtt a dallamot énekelnék, a ritmust gyakoroltassuk. Ezután térjünk rá a dallamra. Kézjellel segítsük a szolmizálást. Ha nem tudják felismerni a szolmizálás során, dúdolgassuk a dallamot. Énekeljük is el a felismert dalokat szöveggel végig. Csak ezután kezdjük bele a kottakirásba.

Az én családom

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Pótold a hiányzó ritmust!

Mielőtt ritmusíráshoz kezdünk, olvassuk fel az altatót, majd amennyiben a gyerekek nagy része már tud olvasni, együtt is olvassuk el. Mondjuk el úgy is, hogy a karunkat összefűzzük, mintha babát ringatnánk, és ritmusra mozgassuk, ringassuk a babát. Ezután figyeltessük meg az első sor lejegyzett ritmusát. Minden szótag fölött egy vonalat látunk, vagy egy szótag alkot egy tá értéket, vagy két szótag adja ki a ti-ti-tt. Tapsoljuk vagy kopogjuk a második sort, miközben a szöveget mondjuk. Majd az osztály egyik fele kopog, a másik fele szöveggel mondja. A kopogó gyerekek megfigyelik a ritmust, a következő lépésben ők már ritmusnévvel hangoztatnak. Amennyiben az osztály ritmuskészsége jó, ezeket a lépéseket már nem kell végigjáráni, de ha több olyan tanuló van, akinek a ritmuselvonás még mindig gondot okoz, akkor érdemes végigjáráni. A további soroknál ugyanígy jártunk el. Figyeltessük meg, hogy az első négy sor üteme azonos, az ötödik és hatodik sor üteme változik.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Készíts családfát!

A családfa készítésekor célszerű odafigyelni az egyre szaporodó elágazásokra és levelekre.

Hívjuk fel a gyerekek figyelmét arra, hogy alul a legidősebb családtagok foglalnak helyet, és ahogy haladnak egyre feljebb az ágakon, úgy „fiatalodnak” a családtagok is.

Az én otthonom

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Mit nevezünk otthonnak?

Fontos, hogy a gyerekek értsék az otthon lényegét. Bár napjainkban a „lakásból otthont” szállóigét a reklámok majdhogynem elcsépelte tették, érdemes megkérdezni, hogy mitől válik egy hely, egy lakás az otthonunkká.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

A lakás, az otthon hangjai. A háztartási gépek zajai

Beszélgessünk az otthon található háztartási gépekről, azok hangjáról, kinél milyen háztartási gép van. Értelmezzük a háztartási gép fogalmát.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Lépegess és dobbants a jobb lábaddal erősebben!

A lépegetést, a hangsúlyos szótag előkészítését már eddig is több alkalommal végezték a gyerekek. Most külön kiemeljük, hiszen az ütem, az ütemvonal fogalmának bevezetése történik. Az ütemvonal mindig a hangsúlyos szótagot előzi meg. Gyakoroltassuk az ütemvonal bejelölését korábbi feladatokon. Pl.: Testünk részei; Látom; Az én családom témakörök feldolgozásánál találhatunk erre alkalmas feladatokat.

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

Azoknak a gyerekeknek, akik nehezen követik a lépést, és a jobb oldali dobbantást, a kezünkkel jelezhetünk, amikor a jobb oldal következik,

illetve akár az egész testünkkel rásegíthetünk a mozdulatra, hogy könnyebben utánozhassák.

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Tervezz díszítéshez mintasorokat!

Ennél a feladatnál nem szükséges ragaszkodnunk feltétlen a népi motívumokhoz. Természetesen hívjuk föl a gyerekek figyelmét az egyes elemekre, és ösztönözhetjük őket hasonló díszítő sorok megrajzolására.

Foglalkozások

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Milyen foglalkozásokat fedezel fel?

A festményeken látható foglalkozásokon kívül is sorolhatnak fel a gyerekek egyéb mesterségeket. Fontos, hogy minden esetben kérdezzük meg, hogy melyik foglalkozásról, mesterségről mit tudnak.

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Másold le a dallamot!

Mielőtt lemásolják a dallamot, ismertessük fel, majd énekeljük el a dalt.

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Mi szeretnél lenni?

A rajz elkészülte után a gyerekek csíkozzák föl vagy a teljes rajzlapot, vagy csak a rajzot magát. Ezt követően úgy színezzenek, hogy az így keletkezett formák más-más színűek legyenek. Emlékeztessük a gyerekeket a színtónusok nyújtotta lehetőségekre.

Farsang

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Készíts farsangi álarcot!

A farsangi téma feldolgozását természetesen a helyi (lakóhelyi vagy iskolai) hagyományok nagyon erősen befolyásolhatják. Itt most egy lehetőséget kínálunk.

Az álarc díszítése történhet festéssel és papírragasztással is.

Festés esetén ajánlatos temperát használni. Így nem puhul föl a maszk alaprajza, és gyorsabb a száradása is.

Színes ceruza használata nem ajánlatos, mert nem tudunk erőteljes színeket kapni.

Amennyiben a ragasztást választják, akkor biztassuk a gyerekeket, hogy bátran használják az anyagokat: ne csak a színes papírokat, hanem a terményeket is.

Házi kedvencek

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Húzd be az ütemvonalakat! Jegyezd le a dallamot a vonalrendszerbe!

Mielőtt az ütemvonalakat jelölik, dobbantással érzékeltetjük a hangsúlyos szótagokat. A ritmus és a mérő különválasztása nehézséget okoz-

hat, hiszen itt a nyolcadpár nehezíti a feladatot. Kellő odafigyeléssel, előkészítéssel segítjük a tanulókat. A lejegyzés előtt énekeljük el a dalt a betűkottáról. Melyik korábban énekelt dalt ismerik fel?

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Fessetek egy házi kedvencet!

A feladatot párban végezzék. Ebben az esetben a párválasztás szabadon történjék. A párok döntsék el, hogy milyen házi kedvencet fognak megrajzolni. A rajzolás felváltva történjék (vonalelemenként). A festéshez célszerű temperát használni. A festés úgyszintén felváltva történjék.

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

A macska és az egerek

A gyerekek körben állnak, és megfogják egymás kezét. Az egerek szabadon mozoghatnak körön belül és kívül egyaránt. A gyerekek segíthetnek a macska helyzetén (vagy megnehezíthetik is akár), ha két egymás melletti gyerek nem engedi áthaladni az egereket közöttük.

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Készíts házi kedvenceket kövekből!

A köveket nemcsak festhetik, hanem különböző anyagokból testrészeket (láb, fül, farkinca stb.) készíthetnek, amelyeket ragasztóval rögzítenek.

A tavaszi időjárás

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Ébred a természet

A szivaccsal történő festés különleges élményt tud nyújtani. Azonban a sikeres munkavégzéshez fontos szem előtt tartani a következőket:

- Több kisebb méretű szivacs legyen a gyerekeknél.
- A szivacs tisztításához nagy vízesedényre van szükség.
- A szivacsot rendszeresen mosni kell minden egyes színváltáskor.
- A szivacsot mielőtt festékbe mártjuk, jól csavarjuk ki, hogy ne legyen túlzottan vizes.
- A színkeverést pedig célszerű a lapon elvégezni.

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

A Tavaszi dal című vers ritmusának lejegyzése

Külön-külön figyeltessük meg a kérdés és válasz ritmusát is. Kopogjuk, tapsoljuk, készítsük elő többféleképpen a ritmus lejegyzését. Beszéljük meg, hogyan érezheti magát az őzike az erdőben. Először a vers alapján, azután pedig sajátötletek alapján, különböző szituációkat elképzelve. Ezután a kérdés-válasz kopogásával fejezzük ki a különböző érzéseket.

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Készíts tavaszi mozaikot!

A mozaik elkészíthető színes papírdarabok vagy krepp-papír galacsinok felragasztásával. Hívjuk fel a gyerekek figyelmét arra, hogy a mozaik látványosabb lesz, ha apróbb papírdarabokkal vagy galacsinokkal dolgoznak.

A levegő

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Milyen közlekedési eszköz látható a festményen?

A beszélgetés fókuszja a levegő és annak minősége legyen elsősorban. Hangsúlyozzuk, illetve vezessük rá a gyerekeket a környezettudatosság fontosságára. Gyűjtsünk ötleteket arra, hogy hogyan óvható meg a levegő tisztasága.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Fess tavaszi égboltot! Népesítsd be!

Ennél a feladatnál ajánlott a vízfesték és a tempera kombinálása. Az égbolt, vagyis a tiszta levegő megjelenítéséhez – tekintettel a nagy felületre – vízfestéket használjunk. Itt alkalom nyílik arra is, hogy a gyerekek a bevizezett lapra fölvigyék a kék különböző árnyalatait is akár. Ezt követően tempera segítségével benépesíthetik madarakkal az égboltot.

Minden olyan munkát, ahol alkalmaztuk a lap bevizezését, száradás után érdemes lenyomtatni egy napra. Ellenkező esetben megtörténhet, hogy összekunkorodik.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Röptesd a pillangókat a dalokra!

A pillangók röptetése során megfigyeljük a tempót. Melyik dalnál röptültek gyorsabban, lassabban a pillangók?

Fejlesztőpedagógusi javaslat:

A dallamvonal rajzolásához hasonlóan itt is segíthetünk azzal, ha a dal közben megfogjuk a bátortalanabb gyerekek kezét. A pillangó mozgása laza, könnyed. Ha valamelyik gyerek láthatóan görcsösen tartja a kezét a mozgás közben, segítsünk a csuklója ellazításában, hiszen ez feszültségoldó, és ugyanakkor izomlazító hatású. Ebben segíthet a mozgás rongybabához vagy víz hullámzúzóhoz való hasonlítása.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Találd ki, mi az?

A helyes válasz: levegőt.

A víz

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Kik a mese szereplői?

A beszélgetés során a gyerekek fogalmazzák meg, hogy miért fontos a víz az élőlények számára. Utalhatunk arra is, hogy szervezetünk nagy része víz, amit folyamatosan pótolnunk kell napközben, vagy felhívhatjuk a figyelmüket az osztálytermi növények rendszeres locsolására.

Feladat megnevezése:

Módszertani ajánlás:

Mutassátok be a vizek világát!

Fontos, hogy a víz alatti világ megjelenítését ne aprózzák el a gyerekek, amikor zsírkrétával rajzolnak, ugyanis ezt követően a csomagolópapír rajzolt részét befestik vízfestékkel. A nagyon apró kis részek ily módon nem fognak érvényesülni, hiszen a zsírkréta általában szemcsés nyomokat hagy.

<i>Feladat megnevezése:</i>	Népesítsétek be a vizeket!
<i>Módszertani ajánlás:</i>	Bátorítsuk a gyerekeket a változatos színhasználatra. Elsősorban nem a hazai vizek világának a megjelenítése a cél, hanem a tiszta víz élőlényeiének (akár elképzelt élőlényeiének) megjelenítése.
<i>Feladat megnevezése:</i>	Békavadászat
<i>Módszertani ajánlás:</i>	A békák könnyebb helyzetben vannak, mivel körön kívülre is menekülhetnek, ahol biztonságban érezhetik magukat. Azonban lehet nehezíteni a helyzetükön (ezzel egy időben a gólyának segíteni): szűkíthetik a kört, vagy pl. a menekülő békának nem nyitnak utat benntartva a körben.
<i>Fejlesztőpedagógusi javaslat:</i>	A periférikus látás fejlesztésében jó szolgálatot tesznek az ehhez hasonló feladatok, amelynek kiemelt szerepe van az olvasástanulásban.

Vadon élő állatok

<i>Feladat megnevezése:</i>	Daltanulás
<i>A dal címe:</i>	Kérdező
<i>Módszertani ajánlás:</i>	A dalt énekeljük párbeszéd formában is osztályszinten és párban is. Ha tudunk botot szerezni, akkor azzal, ha nincs, akkor a padon kopogással vagy dobogással riogathatjuk a farkast. Kiválaszthatunk egy juhászt, akihez közelednek a farkasok. Amikor elkopog egy motívumot, arra a motívumra hátrálnak dobogva a farkasok.
<i>Feladat megnevezése:</i>	Melyik állatra gondoltam?
<i>Módszertani ajánlás:</i>	A bátortalanabb vagy tapasztalatlanabb gyerekek kedvéért játszhatjuk csoportban is a játékot. Így nem kell egyéni bemutatást tartani, helyette csoportban is megjeleníthető a kigondolt állat. A drámajátékok mesterei azt mondják, hogy amennyiben egy gyerek nem akar részt venni egy játékban, azt tartsuk tiszteletben, és ne erőltessük a tevékenységet. Arra figyeljünk azonban, hogy a bátortalanabb, kevésbé aktív gyerekeket is bevonjuk egy idő után a játékba, akár úgy, hogy „becsalogatjuk”, akár megfigyelőknek jelöljük őket.
<i>Feladat megnevezése:</i>	Készíts zokniból meseszereplőt!
<i>Módszertani ajánlás:</i>	A báb testrészeit, kiegészítőit legegyszerűbb, ha papírból állítjuk elő. A szemet, az orrot akár gombból is varrhatjuk, ha nem okoz gondot a varrás. Ellenkező esetben maradjunk a ragasztásnál.
<i>Feladat megnevezése:</i>	Daltanulás
<i>A dal címe:</i>	Kint a bárány
<i>Módszertani ajánlás:</i>	A gyerekek kiszámolóval válasszanak egy bárányt és egy farkast. A többiek fogják meg egymás kezét, és alkossanak egy nagy kört. A bárány hol a körben, hol a körön kívül van; a farkas pedig mindig a báránnyal ellenkező helyen tartózkodik. A farkas ahhoz, hogy megfoghassa a bárányt, át kell törnie a körön. A kört alkotó gyerekeknek pedig meg kell védeniük a bárányt. Ha mégis sikerül valahol átszakítani a farkasnak

a kört, akkor mielőbb ki kell juttatni a bárányt körön kívül. A játék akkor ér véget, amikor a farkas elkapta a bárányt.

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Osszátok fel a mesét jelenetekre!

A csoportok válogassanak ki egy-egy rövid jelenetet Az állatok nyelvén tudó juhász című meséből. Ehhez csomagolópapírból készítsenek egyszerű díszletet pl. vízfestékkel.

Néhány improvizált mondattal mutassák be a csoportok a kiválasztott jelenetet.

Március 15.

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Rajzoljátok meg a forradalom egyik helyszínét!

A gyerekek nevezzék meg a forradalom lehetséges helyszíneit: mező, domb, a Nemzeti Múzeum kertje, stb.

Rajzoláskor a feladat elsősorban nem a tényleges helyszínek valamelyikének reprodukálása.

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Készíts kokárdát!

Ha úgy ítéljük meg, elmondhatjuk a gyerekeknek, hogy a magyar kokárda színeinek sorrendje az évszázadok során megváltozott. Az eredeti magyar kokárda belülről kifelé haladva piros, fehér és zöld színű. Napjainkra az olasz kokárda maradt meg jelképként.

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Készíts huszárcsákót!

A papírhajtogatással és rajzolással elkészült huszárokat a gyerekek helyezték el a már megrajzolt forradalmi helyszínre.

Kezdeményezzük a hasonló helyszínekről készült alkotások egybeillesztését. Így lehetőség nyílik arra, hogy kialakítsunk akár egy regimentet is.

Anyák napja

Feladat megnevezése:
Módszertani ajánlás:

Készíts ajándékot anyák napjára! Hímezz virágot!

A minta lyuggatását a pontoknál kell elvégezni. Előtte szóljunk a gyerekeknek, hogy az a művelet nem valósítható meg úgy, hogy a papírt kézben tartják. Ebben az esetben megsúrhatják a kezüket vagy összegyűrődhet a lap. A lyuggatás balesetmentes végzéséhez helyezzünk a mintát tartalmazó lap alá egy vastagabb ruhaanyagot (ennek hiányában pulóvert).

A varráshoz használjunk félvastag (hímző)fonalat. A szín kiválasztása tetszőleges. Hívjuk fel a gyerekek figyelmét arra, hogy varrás közben figyeljenek arra, hogy a fonalat ne húzzák meg túlzottan, mert kiszakadhat a lap. A laza fonalvezetés pedig úgyszintén nem célravezető, a mű veszít művészi értékéből.

Az elkészült hímzést ajánlott egy kartonra ragasztani; így rögzülnek a fonalszálak, és tartósabbá válik az ajándék.

Tanmenetjavaslat

TÉMAKÖR	TÉMA	TECHNIKA	ÉNEK-ZENE			RAJZ
			DAL	ZENEI HALLÁS ÉS KOT-TAISMERET	ZENEHALL-GATÁS	
I. Ismerkedés az iskolával	1. Vissza-tekintés az óvodára	Óvodai eszköz- és anyaghasználat felelevenítése – tanítói megfigyelés Kedvenc óvodai játékok elkészítése gyurmából	Óvodában tanult dalok felelevenítése Helyes éneklési szokások kialakítása	Dallam improvizáció Egyenletes mozgás végeztetése éneklés közben Névrítmus		Óvodai jel rajzolása Óvodai eszköz- és anyaghasználat felelevenítése – tanítói megfigyelés Óvodai terem megrajzolása csoportmunkában
	2. Aki iskolába jár	Iskolaudvari játékok (pl. hinta, mászóka stb.) készítése gyurmából	Aki nem lép egyszerre Hívogat az iskola Óvodában tanult dalok felelevenítése Helyes éneklési szokások kialakítása	A belső egyenletes lüktetés érzetének kialakítása játékos mozgásokkal Metrum érzék kialakítása Névrítmus	Gryllus–Kányádi: Birka-írka	Iskolaépület rajzának készítése négyzetra-csós felületen Színezés
II. Környezetem	3. Lakóhelyem	Papírház hajtogatása Saját „település” megépítése Saját lakóhelyről készült képek gyűjtése és tablóképzés	Megy a kocsi, fut a kocsi Óvodában tanult dalok felelevenítése Helyes éneklési szokások kialakítása	A tanult dalok szöveg nélküli dúdolgatása Hangsúlyos-hangsúlytalan hangoztatása énekben A belső egyenletes lüktetés érzetének kialakítása játékos mozgásokkal (előre–vissza, oldalt–vissza, le–föl stb.) Hangsúlyos-hangsúlytalan hangoztatása mozgásban Utcanév ritmikus hangoztatása		Saját lakóház rajzának elkészítése Színezés Levérrítmus
	4. Közlekedés	A gyalogos közlekedéshez kapcsolódó eszközök elkészítése papírból és hurkapálcából Gyalogosok és járművek megrajzolása, nyírása, majd az előző témánál megalkotott település utcáin való rögzítése	Jön a kocsi Sári néni utazik	Ismert dalok dúdolásról történő felismertetése Hangsúlyos-hangsúlytalan hangoztatása énekben A belső egyenletes lüktetés érzetének kialakítása játékos mozgásokkal (előre–vissza, oldalt–vissza, le–föl stb.) Hangsúlyos-hangsúlytalan hangoztatása mozgásban	Járművek hangja	Formák megkülönböztetése és felismerése Gépjárművek rajzának elkészítése Színezés

TÉMAKÖR	TÉMA	TECHNIKA	ÉNEK-ZENE			RAJZ
			DAL	ZENEI HALLÁS ÉS KÖT-TAISMERET	ZENEHALL-GATÁS	
III. Ősz	5. Őszi gyümölcsök	Gyümölcsváros lakóinak elkészítése: a már megrajzolt gyümölcsformák ellátása papírból (tépéssel) készített ruhákkal Gyümölcskosár készítése gyurmából	A kállói szőlőbe	Gyümölcsök, zölldségek nevének ritmizálása Ritmusvisszhang Tempó érzékeltetése járással egybekapcsolt énekléssel Hangerő változtatása Szabad mozgás a zenére		Termékek megfigyelése Őszi gyümölcsök festése ujjal Gyümölcsváros lakóinak elkészítése: gyümölcsformák megrajzolása emberi vonásokkal
	6. Őszi zölldségek	Őszi zölldségek készítése papírból és fölfűzése fonalra – termékek piaci árusítása	Kellene szép kert	Tempó megismertetése járással egybekapcsolt énekléssel Tempóváltás Ritmustaps A negyed és a nyolcad értékpar előkészítése	Munkagépek zaja Lakner Tamás – Weöres Sándor: Réti csiga (részlet)	Zölldségek megfigyelése Zölldségek rajzának kiegészítése és színezése Forma-felismerési gyakorlat Zsírkéret rajzolás kombinálása temperás festéssel Szín- és formaritmus folytatása
	7. Erdő, mező	Dióhéjból és gesztenyéből állatok készítése Terepasztal átalakítása erdővé/mezővé: levélnyomatok nyírása ollóval és rögzítése hurkapálcára	Hopp mókuska, mókuska	Metrum és ritmus összekapcsolása A negyed és a nyolcad értékpar előkészítése Ritmus kirakása termékekkel Dallamimprovizálás		Termékek megfigyelése Alapszínnek megfigyelése Színkeverés gyakorlása: őszi falevélnyomatok készítése színkeveréssel
	8. Az őszi időjárás	Szélforgó készítése papírból	Ácsorogjunk	Tempóváltás – egyre gyorsuló tempó. A ritmus A tá és ti érték megnevezése Kirakás színes rudakkal		Őszi időjárással kapcsolatos festmények megfigyelése Őszi színek megnevezése Esős őszi táj festése vízfestékkel és gyertyával
	9. Nap- szakok	Órarend készítése papírapplikációval	Egyél libám	Ritmuselvonás, ritmuskitalálás		A napszakok változásának megfigyelése Monet: A Roueni katedrális festményein keresztül Festés napszakokra jellemző színekkel

TÉMAKÖR	TÉMA	TECHNIKA	ÉNEK-ZENE			RAJZ
			DAL	ZENEI HALLÁS ÉS KOTTAISMERET	ZENEHALLGATÁS	
IV. Őszi ünnep	10. Október 23.	Október 23-i emléklap készítése fonal, száraz falevél, termények felhasználásával	Szól a nóta halkan	Magas és mély képzet kialakítása Hangerőváltás		Október 23-i képek megfigyelése Ünneplő emberi alakok rajzolása, kinyírása és rögzítése egy csomagolópapírra előrajzolt utcára
	11. Segítség a madaraknak!	Madáretető készítése krumpoli hálójából Csörke Anyó készítése – madár készítése papírból kéz- és papucsnyom felhasználásával	Ha vihar jó	Mondóka ritmizálása A tá és ti érték jelölése írásban Ritmus kirakás színes pálcikával Ritmusvisszhang		Kitakart madáralakok felismerése, egyedi vonások megrajzolása Színezés
V. Tél	12. A téli időjárás	Hópelyhes képeslap készítése papír applikációval	Hull a hó, hull a hó	Ritmus kirakása színes rúddal Hosszú és rövid szótag érzékelte rajzban Magas és mély képzet kialakítása – dallamvonal rajzolása Ritmusjelek írása Szabad mozgás zenére	Vivaldi: Négy évszak	Téli időjárással kapcsolatos festmények megfigyelése Téli színek megnevezése Nyári (őszi) kép átalakítása téli képpé Formák kiegészítése négyzetráccsos hálón
	13. Mikulás	Mikulás készítése színes papír felhasználásával	Hull a pelyhes fehér hó	Ritmikus kérdés-válasz Hangerő és tempó változtatása		Illusztráció készítése Bartóc Ilona <i>Jóna Mikulás!</i> című meséjéhez zsirkrétával, fenyőgally és búzadara felhasználásával
VI. Téli ünnepek	14. Karácsony	Karácsonyfa készítése papírból és tobozból	Kirje, kirje	Mondóka ritmizálása Karácsonyi dalok kísérése ritmushangszerrel	Mennyből az angyal A kis Jézus megszületett	Karácsonyi rajz kiegészítése és színezése Papírtányér díszítése karácsonyi mintákkal, tempera felhasználásával

TÉMAKÖR	TÉMA	TECHNIKA	ÉNEK-ZENE			RAJZ
			DAL	ZENEI HALLÁS ÉS KOTT-TAISMERET	ZENEHALLGATÁS	
VII. Szerveze- tünk	15. Testünk részei	Mozgó ember készítése papírból	Koszorú, koszorú	Szó-mi bevezetése Neve, kézjele Ritmus kirakása színes pálcikával Ritmus lejegyzése írásban Dallamimprovizálás		Az arc vonásainak megfigyelése Onarckép festése
	16. Látom	A gyurma gömbölyítésének gyakorlása Donászy Magda <i>Hóember</i> című versében szereplő hóember és annak családjának megformálása gyurmából	Ég a gyertya, ég Tekeredik a kígyó	Hiányzó ritmus pótlása kottaképben Ritmus reprodukálása jelről Ritmus improvizálása A vonalrendszer bevezetése Szó-mi hangok helye a vonalrendszerben Dallam kirakása kottakirakón	Gryllus– Döbrentei: Maszkabál – Hóember	Kígyó készítése papírtányerból és festése szivacs- csal és vízfestékekkel Szín- és formaritmus gyakorlása
	17. Hallom	Kártyakészítés hangszerekről, járművekről, madarokról, emlősállatokról prospektusok, újságok képeinek felhasználásával A mélyítés gyakorlása agyaggal Agyagcsengő készítése	Szólj, síp, szólj	A negyedértékű szünet bevezetése, jele Hangrövidítés		A zene és a vizuális világ elemeinek összekapcsolása Színes vonalak rajzolása Donizetti <i>A csengő</i> című művére
	18. Tapintom	Mintanyomatok készítése gyurmalapra Gyurmanyomatok kiöntése gipszből	Cifra palota	Ritmusüzenet Ritmuselvonás Dal éneklése ritmuskísérettel Hiányzó ritmus pótlása kottaképben Dallam kirakása kottakirakón korongokkal		Különböző alakú és mintázatú formák felismerése tapintással Különböző felületű anyagok átörzsolése zsírkrétával – tetszőleges rajz készítése frottázzsal
	19. Egészen	Tablókészítés egészes étkezéstről	Éliás, Tóbiás	Dallamelvonás Dallam kirakása kottakirakón, különböző helyről indulva Mondóka ritmizálása Tapolt ritmus lejegyzése		Sportolókról, sportról szóló képrészlet kiegészítése festéssel tempera alkalmazásával

TÉMAKÖR	TÉMA	TECHNIKA	ÉNEK-ZENE			RAJZ
			DAL	ZENEI HALLÁS ÉS KOTTATISMERET	ZENEHALLGATÁS	
VIII. A család	20. Az én családom	Kedves családi élmény megjelenítése – családtagok elkészítése gyurmából	Kis kacsa fürdik fekete tóba'	Szó-mi hangok lejegyzése Szó-mi a vonalközben Ritmuslejegyzés, hiányzó ritmus pótlása	Debussy: Gyermekkönyv – Az elefánt bölcsődala	Családról készült hiányos rajz (festmény) kiegészítése Családfa készítése
	21. Az én otthonom	Szobabútorok készítése gyufásdobozokból	Hej, vára, vára	A 2-es ütem bevezetése Az ütemvonal Szó-mi hang lejegyzése vonalközben	A lakás, az otthon hangjai A háztartási gépek hangjai	Otthont bemutató festmények megfigyelése Népi motívumok megfigyelése Mintasorok tervezése népi motívumok felhasználásával
	22. Foglalkozások	Pékáru és sütemények készítése gyurmából	Süt a nap, süt a pék	Dallam másolása kottaképről Ritmusírás ütemvonalak jelölésével A mérőszám bevezetése		Foglalkozásokat ábrázoló festmények megfigyelése Mi szeretnél lenni? Festés vízfestékekkel színtónusok alkalmazásával
IX. Tél vége	23. Farsang	Farsangi álarc készítése papír applikációval	Brumbrum Brúnó A, a, a, a farsangi diákok	Ritmuskíséret dalhoz Egyszerű tánclepek (egyes, kettes csárdás) a dalokhoz		Egy-egy jelmez kellékeinek különválogatása Farsangi mulatság festése ujjal tempera felhasználásával Medvefej-álarc rajzának kiegészítése
	24. Házi kedvencek	Kövek „átalakítása” házi kedvencekké festéssel	Süss fel, nap	A lá bevezetése, neve, kézi jele Ütemvonal pótlása Mondóka ritmizálása Dallamírás betűkottáról		Állatok felismerése egymás mellé helyezett részletekben Színezés Házi kedvenc megrajzolása, festése párban

TÉMAKÖR	TÉMA	TECHNIKA	ÉNEK-ZENE			RAJZ	
			DAL	ZENEI HALLÁS ÉS KOT- TAISMERET	ZENEHALL- GATÁS		
XI. Tavaszi	25. A tavaszi időjárás	Tavaszi virágokat ábrázoló festmények megfigyelése Tavaszi mozaik készítése virágábrázolással papír applikáció alkalmazásával	Csigabiga, gyere ki Gólyahír	Dallamírás betűkottáról Lejegyzett dallam reprodukálása A záróvonal bevezetése, jele Kérdés-felelet hangerő és tempóváltással Ritmusírás	Gryllus Vilmos – Döbrentei Ildikó: Maszkabál – Virágcsokor	Tavaszi időjárással kapcsolatos festmények megfigyelése Tavaszi színek megnevezése A természet ébredésének megfestése szivacsdarab- bal	
	26. A levegő	Repülő pillangók készítése kartonból	Gyertek lányok	Az ismétlőjel bevezetése, jele Tapsolt ritmus megjegyzése Dallam megjegyzése betűkottáról Lejegyzett dallam reprodukálása		Levegő témájú festmények megfigyelése Madaras, tiszta égbolt festése vízfesték és tempera kombinációjával	
	27. A víz	Béka és csónak hajtogatása – ezek elhelyezése a megfestett vízben	Víz, víz tiszta víz Gólya, gólya gilice Ültem ringó	Víz, víz tiszta víz Gólya, gólya gilice Ültem ringó	Mondóka ritmizálása Ismétlőjel alkalmazása		Vizek világának megjelenítése vízfestékkel csomagolópapíron csoportmunkával Tenyérmunkálatok átalakítása halakká
	28. Vadon élő állatok	Meseszereplők elkészítése zokniból	Kérdezzető Kinn a bárány	Kérdezzető Kinn a bárány	Ritmusfélelegetős		Diszlektészítés csoportokban Illyés Gyula: <i>Az állatok nyelvén tudó juhász</i> című mese jeleneteihez
	29. Növények	Fonalkép készítése – orgonabokor készítése fonalragasztással	Bújj, bújj, zöld ág	Bújj, bújj, zöld ág	Dal felismerése betűkottáról Dallam megjegyzése Ismétlőjel használata		Benedek Elek <i>Az égig érő paszuly</i> című meséjében megjelenő bab megfestése formakitakarással

TÉMAKÖR	TÉMA	TECHNIKA	ÉNEK-ZENE			RAJZ
			DAL	ZENEHALLÁS ÉS KOTTAISMERET	ZENEHALLGATÁS	
XII. Tavaszi ünnepek	30. Március 15.	Kokárda varrása Huszárcsákó készítése és rögzítése a megrajzolt huszár fején Az elkészült huszárok kinyírása és elhelyezése a forradalmi helyszínen	Pám, pám, paripám		Egressy Béni: Klapka induló	1848-as forradalmat ábrázoló festmények megfigyelése Egy tetszőlegesen választott forradalmi helyszín megfestése csoportban
	31. Húsvét	Tojástartó készítése Húsvéti csibe készítése tojáshéjból	Sándor napján			Tojásfestés temperával Húsvéti virágcsokor festése pontokkal
	32. Anyák napja	Virág hímzése	Már megjöt- tünk			Anyák napi festmények megfigyelése Virágcsokor festése temperával anyák napjára
XIII. Nyár	33. A nyári időjárás	Csákó készítése újság- papírból	Iglice, szívem Fehér liliomszál	Ritmus kitalálása az ismert ritmusértékekkel Dallamírás		Nyári időjárással kapcsolatos festmények megfigyelése Nyári színek megnevezése Nyári élmény megfestése fonallal kombinálva